Ա ՏԱՐԻ ԹԻՒ 103 — ԻԶՄԻՐ 3 16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1909 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

طاشينك
ازميجه يومى غزته
صاحب امتياز: هرانت ماموريان: ازمير

"TACHINK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

ԱՐԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐ.	ՎԵՑ.	ԵՒ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20 Ղրշ.
ԴՕԼԻՍ ԵՒ ԴԱԻԱՍ	108	54 Ղրշ.	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13 Ֆր.	

Նամակները պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆՔ»ի խմբագրութեան
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK»—Smyrne

Չի հրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

10 ՓԱՐԱ

10 ՓԱՐԱ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգային ժողովոյ վերջին նիստին մէջ, երուսաղէմի զաւէշտը օրակարգի առաջին խնդիր կ'ընէ ժողովը և 44 քուէի մեծամասնութեամբ կը քուէարկէ զայն՝ հետեւեալ բանաձեւին վրայ։

«Ժողովը լսելով Ս. Երուսաղէմի խորհրդարանական հաշուեքննիչ յանձնաժողովի տեղեկագրին մէջ եղած քննադատութիւնները, նոյն յանձնաժողովոյ տեղեկագրին պատասխանները և այլ մեր ուշմ վիճարանութիւնները, զոհունակութեամբ կ'ընդունի յիշեալ տեղեկագրին և անոր յարակից յաւելուածական եղրակացութիւնները, և կը յանձնէ Ազգ. Վարչութեան և գործադրութիւն։»

Այս բանաձեւին քուէարկութիւն ըսելիս մեր Պոլսահայ թերթերէն ոմանք «Երուսաղէմի խնդիրը լուծուած» կը հռչակեն, իսկ «Բիւզանդիոն» իր բարի սովորութեան համեմատ առիթը չվատնիներ ըսելու. «Ազգ. Ժողովոյ այս որոշումը կատարեալ յաղթանակն է այն անվայտ, հեռատես և ուղիղ ընթացքին զոր «Բիւզանդիոն» սկիզբէն ի վեր չարունակ ցոյց տուաւ Երուսաղէմի խնդրոյն մէջ։

Բայց «Բիւզանդիոն» կը մոռնայ որ այս խնդրոյն մէջ իր պաշտօնակիցներէն «Ազատամարտ» և «Հայրենիք» Ղեւոնդի և անոր մեքենայութիւններուն դէմ էին, իսկ խնդրոյն ծագումէ առած վայրկեանէն և մեր իսկ առաջ «Ս. Մամուլ» պաշտպանած է ճշմարտութիւնը և իր էջերուն մէջ սրած է հրատարակել զանազան ջախջախիչ վաւերութիւններ, որոնց մէջ չեն մոռցուած «Իսա Եւելան» կնիքով նամակն ալ Երուսաղէմի հաշուական խնդրոյն առթիւ զղրկուցուցիչ յայտնութիւնները, որոնք ի վերջ զաղրնալ ուղղակի տպառնալիքներու տակ և անոնց յարակից յաւելուածական եղրակացութիւնները, և կը յանձնէ Ազգ. Վարչութեան և գործադրութիւն։»

Այս բանաձեւին քուէարկումին առթիւ մեր Պոլսահայ թերթերէ ոմանք «Երուսաղէմի խնդիրը լուծուած» կը հռչակեն, իսկ «Բիւզանդիոն» իր բարի սովորութեան համեմատ առիթը չվատնիներ ըսելու. «Ազգ. Ժողովոյ այս որոշումը կատարեալ յաղթանակն է այն անվայտ, հեռատես և ուղիղ ընթացքին զոր «Բիւզանդիոն» սկիզբէն ի վեր չարունակ ցոյց տուաւ Երուսաղէմի խնդրոյն մէջ։

Բայց «Բիւզանդիոն» կը մոռնայ որ այս խնդրոյն մէջ իր պաշտօնակիցներէն «Ազատամարտ» և «Հայրենիք» Ղեւոնդի և անոր մեքենայութիւններուն դէմ էին, իսկ խնդրոյն ծագումէ առած վայրկեանէն և մեր իսկ առաջ «Ս. Մամուլ» պաշտպանած է ճշմարտութիւնը և իր էջերուն մէջ սրած է հրատարակել զանազան ջախջախիչ վաւերութիւններ, որոնց մէջ չեն մոռցուած «Իսա Եւելան» կնիքով նամակն ալ Երուսաղէմի հաշուական խնդրոյն առթիւ զղրկուցուցիչ յայտնութիւնները, որոնք ի վերջ զաղրնալ ուղղակի տպառնալիքներու տակ և անոնց յարակից յաւելուածական եղրակացութիւնները, և կը յանձնէ Ազգ. Վարչութեան և գործադրութիւն։»

Այս բանաձեւին քուէարկումին առթիւ մեր Պոլսահայ թերթերէն ոմանք «Երուսաղէմի խնդիրը լուծուած» կը հռչակեն, իսկ «Բիւզանդիոն» իր բարի սովորութեան համեմատ առիթը չվատնիներ ըսելու. «Ազգ. Ժողովոյ այս որոշումը կատարեալ յաղթանակն է այն անվայտ, հեռատես և ուղիղ ընթացքին զոր «Բիւզանդիոն» սկիզբէն ի վեր չարունակ ցոյց տուաւ Երուսաղէմի խնդրոյն մէջ։

Բայց «Բիւզանդիոն» կը մոռնայ որ այս խնդրոյն մէջ իր պաշտօնակիցներէն «Ազատամարտ» և «Հայրենիք» Ղեւոնդի և անոր մեքենայութիւններուն դէմ էին, իսկ խնդրոյն ծագումէ առած վայրկեանէն և մեր իսկ առաջ «Ս. Մամուլ» պաշտպանած է ճշմարտութիւնը և իր էջերուն մէջ սրած է հրատարակել զանազան ջախջախիչ վաւերութիւններ, որոնց մէջ չեն մոռցուած «Իսա Եւելան» կնիքով նամակն ալ Երուսաղէմի հաշուական խնդրոյն առթիւ զղրկուցուցիչ յայտնութիւնները, որոնք ի վերջ զաղրնալ ուղղակի տպառնալիքներու տակ և անոնց յարակից յաւելուածական եղրակացութիւնները, և կը յանձնէ Ազգ. Վարչութեան և գործադրութիւն։»

Ինչպէս լինայաւ խնդիրը չվատնիք. այո՛, մեզի վրայ չատ գեղեցիկ բանաձեւ մը, բայց յետոյ։

Ցետոյ մասնաժողովոյ հարկ չկայ, պաշտօնական գործադրութիւններուն մէջ որոշումի տալը բաւ կ'նկատենք, իսկ գործադրութիւնն լսելոյ ալ կ'լսէյ, չլսելոյ ալ... Ազգ. Ժողովը որոշեց, Վարչութիւնն զլրկեց, առաջինը իր պարտքը կատարեց 1½ տարիէն 44 քուէներով..., ինչո՞ւ ամսագրանք ցոյց տանք մեր գործակիցը իշխանութիւնը, ընդունելով իսկ մէ հաւատացէք է, 11-13 անձերու վրայ կ'կեզրնանայ...։

Ինչպէս գիտցաւ Պօղոսն Երուսաղէմի Պատ. Փոխանորդը, որովհետև չէր կրնար մնալով, Կարապետ վարդապետ և իր մեղսակիցները վանքին չի հետացած, և ներբ պիտի հետանան այդ պատուական պրպտարարներն ու անպարոյականները. երբոր կառավարութեան ձեռքը տեղը գայ և բարեհաճի գնել չարաչին անդամ մը հետագիրը գրչել, որպէս պի Տ. Կարապետ վանքին գչուի և ըներուի Պօլիս։

Պահ մը ընդունինք մէ վանքին պայմանագրութիւնը տարերը վերջապէս հետացնան և Տ. Դանիէլ վրդ. Պարգև էֆ. Փափազեանի հետ հասան Երուսաղէմ։

Տեղապահ և քննիչ չենք կարծեր մէ պիտի կրնան հրաչքներ գործել վանքին բարեկարգութեան համար, որովհետև չատ բան կայ ուզղելի, կարգադրելի, մինչդեռ վանքը կ'գտնուի ամենայնութեան մէջ, ուր քննիչ ու տեղապահ ո՛չ կանոնաւոր տեղ պիտի գտնեն, ո՛չ կանոնաւոր հաչիւ և ո՛չ ալ ինչքերու կամ գանձատան մէջ գտնուածներու կատարեալ ցուցակ։

Բայց ի փոխարէն պիտի գտնեն հոն զատանած Պատրիարք մը, Ղեւոնդ և Կարապետ ցանցնած տպականութեան սրճիները, վարձկան սրիկաներու խումբ մը, խուլ հակառակութեամբ լեցուած ալ մը ժողովուրդ և զրաժարկումն մէջ պատրաստութիւն մը յուսահատեցուցիչ։

Իրաց այս ախուր կացութեան առջև, ինչ կրնայ լինել տեղապահ մը և ինչ կրնայ գտնել՝ քննիչ մը։

Ուրեմն Երուսաղէմի խնդիրը լուծուած չէ, այլ նոր բացուած, որովհետև տակից վիրջն է որ հայ ժողովուրդը պիտի կարդայ, ևթէ իրմէ չծածկուին, վանքին ողորմելի և քայքայուն վիճակին վրայ ճշմարիտ տեղեկութիւններ։

Հ. Մ.

ԱՐՔԻԱՅ ԱՐՔԻԱՓԵԱՆ
ԱՏՐՈՒՇԱՆԻ ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ-ԳՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԱՆՑՔԵՐ

Բ

Պ. Մամուրեան՝ այդ քաջուքիմ գրականն՝ որ առջի օրէն քննադատած ու մերկացուցած էր Նորայրեան բառարանի գրաբառ յօրինուածքին հետ նաեւ անոր ծրագրի սկիզբնական թերութիւնները մի քանին, իր հատորի հարուածները կը տեղացնէր անոր գլխուն։ Օտեան էֆէնտի՝ այն ժամանակ ազգասէր և Բարիզ՝ մեր Յայտարարութիւնը կարդալ նաք մեզ ուղղուած մէկ նամակին մէջ կ'ըսէր. «Ինձ այնպէս թուեցաւ թէ իմ երեւակայած բառերս է որ ուզեր էք չհնել» ու կը հատատէր այն կարեւոր ծառայութիւնը՝ զոր կը մատուցանէինք հայ լեզուի և գրականութեան։ «Մեծ ինչ է այդ որ կ'ընէք», կը գրէր, ու յետոյ սիմարիկով Նորայրեան հռչակաւոր «Պատասխանատուութեան»՝ *դոյն չափն է մեր հայ յօդուածագիրներու սովորապէս ընդունած անպատշաճ անպատուական վարմունք։ Հարկ չկայ ըսել թէ մեր Յայտարարութեան նման այդ յօդուածն ալ՝ որ արատապրութեանց ու նախանձոտութեանց իսկ առարկայ եղաւ, և զոր Ռուսիոյ քոմիտէներ Փրանսերէնի թարգմանել ու հրատարակել ուզեցին ու մենք չմոլորեցինք Համիտեան բռնակալութեան սեւ ու անեզի օրերն սկսած ըլլալով, նշանակ եղաւ գերահաչակ Նորայրի անհիմնէ ու խաստակ խծրծանքներուն։ Հանդուցեալ Ներսէս Պատրիարք յատուկ արհնութեան ու չնորհաւորութեան գիր մ'ուղղած էր մեզ՝ յայտնելով թէ «ամենէ լաւ հասկցած ենք Հայկական խնդրի բուն էութիւնը և ամենէ լաւ ուսումնասիրած այդ խնդրոյն մանրամասն պարագաները։»*

Այս ընդհանուր յարձակմանց մէջ՝ ոչնոյն ատրքան հմմնաւոր և իրաւացի ըլլալը խիստ քաջ գիտէր, միակ և առանձին մնաց Պ. Արփիար Արփիարեան՝ որ կը չարունակէր կուրօրէն պաշտպանել զՆորայր մինչ ցվերջ, չէ թէ խնդրոյն խորը մտնելով ևրբէք, այլ հետնելով, ծաղրելով, թշնամանելով, խեղաթիւրելով, ինչպէս իր սովորութիւնն էր, և ինք առաջի պատնէշով ընդհանուր ծաղրի և արհամարհանաց...։

Արդէն ինք՝ այսինքն Ատրուչանի հիացման առարկան՝ մեր և Իզմիրի բոլոր գրաքէններու և կարծեմ Պոլսեցի գրագէտներու մեծամասնութեան առջև ալ ճանչցուած էր իբր սրամիտ ու սրախօս գրիչ՝ այլ սուտն իրաւին խաւնող հմտութեան թեթև պաչարով հարւանդի միտք մը, հեռատրքրաչարժ մտածին գրուածներ և առատրքրաչարժ զուարճարան հեգեւանդիներ հետող զուարճարան հեգեւանդի մը լրջութենէ գուրկ՝ որ պիտի հեղնել ու ծաղրել միայն, ինչ որ «մտքի չքաւորութեան նշան է» ըստ Լաբրիէռի և «որ չատ անգամ չէր խուսափիր գրականն չաղակրատութենէ», ինչպէս կը վկայէ նոյն ինքն Ատրուչան։ Նա երեւելեաց գասը այսպանելով չարունակ՝ և ժողովուրդը գգուելով չգիտցող՝ գիրին ժողովրդականութիւն մը չտնած էր հասարակ կարգերու մէջ և Պօլիս։ Ատրուչանէ փառաբանուած այդ թեթև քրոնիկագիրը, Յիրանուհի Սարեանի մը հմտութեան, գաւառութեան ու լրջութեան մէկ հարիւրերորդն իսկ չունէր, ինչպէս յայտնի է։

Այդ գառնանք մեր խօսքին։ Ըսինք թէ Պ. Արփիար կը չարունակէր պաշտպանել զՆորայր՝ մինչ յատաջապան անոր վրայ հիացող Պօլսեցի գրագէտներու լեզուին մէջ ոչ մէկը սիրտ կամ երես ունեցաւ անոր կռիւը բռնելու կամ ամենաթեթև պաչտպանութիւն մը գրելու անդամ։ Պ. Արփիարեան՝ որ զմեզ չէր ճանչնար և որ մեզի հետ գրական ամենաթիւրը ընդհարում մը անգամ չէր ունեցած, զարճած եղած էր անզգամ հակառակորդ մը, անկէ աւելին՝ թշնամի մը ոխերիմ որ մինչ ցվերջ չի դադրեցաւ զմեզ հալածել և որուն ամենափոքր պատասխան մը իսկ տալ չգիտցանք։ Պարզենք թէ ինչ էր տուող գաղտնիքը։ Պարոն Արփիարեան որ Նորայրի գործակալն էր և Պօլիս՝ և որ սկիզբն տարիներէ վերջ իր գրած մէկ յօդուածին մէջ տարօրինակ միամտութեամբ կը խոստովանէր թէ վեց օրինակ միայն ծախուած էր անոր գերահոչակ հրաչակերտէն, հակառակորդ մ'էր այն ժամանակներուն Իզմիրի Առաջնորդ Մելքիսեդեկ Սրբազանի ու բնականաբար անոր բարեկամ ու պաշտպան Մանուբեանի ու Զիլինկիրեանի՝ որոնք մեր բառարանի ձեռագիրը տեսած՝ ու մեր երկի մասին գրուատական յօդուածներ գրելու ծանր յանցանքն ալ գործած էին,

և Պէրպէրեանի՝ օր նոյնպէս պաշտպան մ'էր Մելքիսեդեկի և որ ի նպաստ մեր Ֆրանսահռչակ Հայ-Աշխարհիկ Բառարանին Պօղոսյ մէջ կազմուած պատուաւոր Մասնախուռմին առենապետութիւնն յօժարած էր ստանձնել։ Իր բոլոր պարտքերն ամէն առթիւ կ'արձակէր ուրիշն Զիլինկիրեանի դէմ որ մեզ պէս չէ զիջած երբէք պատասխանել անոր, Մամուրեանի դէմ՝ որ իբր հրատարակիչը՝ իր սուբ և ուչիւ պատասխաններով կը կատարեր գինք ամէն առթիւ, և Պէրպէրեանի դէմ ալ, երբ կուգենք «մարքս այդ հոյակապ վարպետ»-ներուն դէմ, թէև ինք պարզապէս բզուկ մ'ըլլար անոնց առջև։ Այնպէս մեծ էր «Արեւելք»ի քրոնիկագրչին խմնամութիւնը մեզ դէմ որ կ'երեր «Արեւելք»ի էջերուն մէջ հրաւէր կը կարդար Ազգին, (կը լսե՞ք Տիար Ատրուչան), չքաջալերել, չգաժանոր զագրուիլ ընաւ մեր երկին՝ որ իր տեսակին մէջ միակ այն ժամանակ՝ սահմանուած էր հայ-աշխարհիկ լեզուի պրականութեան զարգացման մասնաւորապէս նպաստելու, ու Ներայրեան երկին չա՛տ ու չա՛տ աւելի օգտակար հանդիսանալու թէ՛ ուսանողաց ու թէ թարգմանչաց, և ինչպէս կը կարծենք՝ եղաւ իսկ արդեամբ։ «Քանի որ Ներայրեան բառարանը կայ՝ հարկ չկայ ընաւ Նեպարեան բառարանին»։ ա՛յս իմաստով դրած է անտ Արփիար։ Անխիղճ քրոնիկագիրը իր անհաչտ խմնամութեան նչաւակ մեր բառարանի հրատարակութիւնը յապաղելուն՝ «ուր մնայ Նեպարեան բառարանի ապագրութիւնը» կը հարցունէր հեգնութեամբ ու խրնձանօք([1])։ Նկարագրի տէր մէկը չէր արդէն հանգուցեալ քրոնիկագիրը. սկզբունք չունէր բնաւ ու չունենալն ալ՝ ինչպէս կը յիշենք՝ կը յայտարարէր պարծանօք. ինչ ջեմ ալխարհաբառեան ու վերջապէս նոր մարդ՝ տարօրինակ ու անելս անհետեւութեամբ (inconséquence) կը պաչտպանէր հին մարդն ու ալխարհաբառի յառաջդիմութեան վնասելու սահմանուած անդր գրաբառով յօրինուած ձախող բառարանը՝ գիտակցօրէն յօրինուած Զէյթունեան Հայ-աշխարհիկ բառարանին դէմ որ օգտակարապէս պիտի ծառայէր հայ գպրութեան։ Ի՞նչ կ'ըսէք, տիար Ատրուչան, ձեր փառաբանած Արփիարեանի սկզբունքէ ու նկարագրէ գուրկ այս անօրակարգ չահատակութեանց։ Ա՛յս մասին ևս հասմամիտ կ'ըլլաք անոր, գուք որ իր յայտնած ամենէ կողմնատար կարծիքներուն իսկ համերաչխութիւնն ստանձնած կ'երեւաք անօրինակ վստահութեամբ...։

Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

([1]) Մինչ ինք հայ քրոնիկագիր մը սեպէն մինչ ի գործ կը դնէր որ մեր գործը լոյս չտեսնէ երբէք՝ անդիէն ամենէ մեծասուն ֆրանսացին՝ Վիքթօր Հիւկօ՝ որուն առիթով մը նամակ գրած էինք նոյն միջոցին ու միևնոյն ժամանակ մեր երկասիրած բառարանի յառաջիկայ հրատարակութիւնը ծանուցած՝ «բարեմաղթութիւններ կ'ընէր վասն յաջողութեան մեր երկի» ուրու խորհուրդը Նոյր-Տաճի թարգմանութեան առթիւ մեր մտքի մէջ ծագած լռելը յայտնած էինք իրեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԾՓՈՒՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

(EXPOSITION FLOTTANTE RUSSE)

Նովոյէ Վրեմիա Ռուսական Թերթը հետեւեալ յօդուածը հրատարակած է գոր մերազնեից առևտրական չահերու տեսակէտէն կարեւոր նկատելով՝ թարգմանարար կը ներկայացնենք «Տաչնիփ»ի ընթերցողներուն.

Արդէն կը մօտենայ ժամանակը ուր դէպ՝ ի Արեւելեան Նաւահանգիստները պիտի մեկնի Ռուսական ծփուն ցուցահանդէսը, որ առաչինն է Եւրոպական ճարտարարուեստներու պատուոյ թեան մէջ, և որ կ'իրագործուի Ռուսական Նոգենաւային և Առևտրական ընկերութեան նախաձեռնութեամբը, միևնոյն ընկերութեան պատկանող լաւագոյն չոգենաւերէն «Կայսր Նիքոլա Բ.»ի վրայ։ Այս չոգենաւը պիտի երթայ Թուրքիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ և Եգիպտոսի նաւահանգիստները, իւրաքանչիւրին մէջ մնալով բաւական երկար ժամանակ՝ ծանօթացնելու համար տեղացի ժողովուրդներուն այդ ցուցահանդէսը և Ռուսական ապրանքները, հոն ցուցադրուած նմոյշներուն համեմատ։

Ցուցադրուած պիտի ըլլան Ռուսական արտադրութիւններէն հետեւեալ առարկաները որոնք կրնան ծախուիլ Արեւելքի տրբապարակներու վրայ, այսինքն տեսիդիա թուրա, մետաքսներ, ոսկեղէն կամ արծաթեղէն թերթակ, եկեղեցական անօթներ, պատկերներ և զարդարանքներ, դիպակեայ կերպասներ, սեղանի սպասներ, սամոյարներ, զանակներ, զարրնեղէններ, չաքարներ, ալիւրներ, անուչեղէններ, պղպեղանոցներ, թխուածքներ, պանիրներ, մեղր, գինիներ, օդեկոլոն ըսուածներ, Ռուսաբար ըսուած գործարաններու առարկաներ, բանուած փայտեր, կօչիկներ, կաչիներ, լուցկիներ, մոմեր, ամեն տեսակ երկաթ, կրաչաղաս, աղ, ինչպէս նաև ուրիչ վաճառքներ, ներկայացնելու համար այս հանդէսին մէջ կարելի եղածին չափ լայնօրէն Ռուսիոյ արտադրող ոյժերը։

Ցիչեալ ցուցահանդէսին գլխաւոր տնօրէնը Հայ մը, այսինքն Տիար Ամատունեան է։ Ծփուն ցուցահանդէսին կազմակերպութեան գործողութիւնները չատ առաջացած են և մօտ օրերս պիտի լմնան, Ասպակիզէն ցուցադրանքներու աքսենչելի չարք մը, արհեստով ծրագրուած, ռուսական ամենահարուստ վաճառատանց և գործատանց վրանաձեւ տաղաւարներու նման, հին ռուսական ոճով, ինչպէս նաև ցուցահանդէսին ներքին ամէն բաժանութիւնները չինուած և նկարուած են՝ ատոր մասնակցող Մոսկուայի հոչակաւոր արհեստագէտներու կողմէն։ Ա՛յս գործը ճոխութեամբ տնօրինուած է, այնպէս որ ատոր մասնակցող վաճառատուններն մեծամեծ ծախքեր ստանձնած են, նկատելով որ միայն ցուցադրանքներէն քանի մը հատին արժէքը 15,000 րուբլիի կը հասնի։

Մոսկուայի և չրջականերու, Բիլիներպուրկի, Լօցի և Սիլեբրեան ալ մէջը ըլլալով՝ ամբողջ ռուսական գաւառներու գլխաւոր և իրենց արտադրութեանց դասնագանութեամբը ծանօթ վաճառատունները կը մասնակցին այս ցուցահանդէսին։

Կ'ընկերանան հանդէսին մասնակցող մեծ վաճառատուներու 25ի չափ վարսահողները, ինչպէս նաև երկու ռուսական նաւագնացութիւն։

ԴԻՈՐԴ ՊՅԻՊԻՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ԾԵԾԸ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

(Շար. 105րդ թիւեն)

Չ.— Մի քանի հետեւութիւններով վերջացնենք.

1.— Ընդհանրապէս ուսուցիչները արտօնուած չեն մարմնաւոր պատիժ գործադրելու, բայց կը թոյլատրուին. վարժապետէն կը պահանջուի կանոնաւոր պահել դպրոցը. ուչակերտաց կրթութեան համար դպրոցի մէջ կարգապահութիւն անհրաժեչտ է։ Եթէ առանց գաւազան գործածելու կարելի չըլլայ՝ այն ատեն քիչ մը կը թոյլատրուի։ Մեկնումն ատեն քանի որ վարժապետը արդարացնելու օրէնք չկայ, ինքը չանցագարտ է վատուտ աչակերտին հանդէպ, ինչպէս եթէ դպրոցէ դուրս վնասած ըլլար այն մանուկին։ Ուստի վարժապետայ խոհեմութեան և իմաստութեան կը մնայ հասկնալ թէ ո՛րչափ և ինչ պատիժ պէտք է։

2.— Վարժապետը ծնողաց փոխանորդն է օրէնքով՝ կրթութեան համար, ինչ որ ծնողքը կրնայ բնել կամ լնելու է իր պահին այս մասին, վարժապետը ծնողաց գործակատարն ըլլալով՝ նոյնպէս վարուելու է։ Սակայն գատ օրէնքը կարտօնէ նաև ուսուցիչը՝ իր պաչտօնին նպատակը յաջողութեան համար պէտք եղածը ընել։ Դպրոցի գործերը յառաջ մղելու համար՝ պէտք է օրինազանութիւն տիրել տալ հոն. դպրոցի վարիչն և պետը քանի որ վարժապետն է, նա իրաւունք ունի զայն կառավարելու։ Եթէ օտարական մը դպրոց մտնելով խանգարէ զայն, վարժապետը պարտաւոր է դուրս ընել զայն, և հարկին բռնի ուժով. նոյնպէս դպրոցի օրէնքին չի հնազանդող աչակերտն ալ բռնի ուժով դասկրնալ է։

3.— Ծեծի պէտքէն առ յառաջ կուզայ՝ թէ վարժապետ մը դպրոցը կառավարելու հեղինակութիւն ունենալու է։ Անոր հեղինակութեան ո՛չ մէկ անձ զլացնելու չէ։ Անոր հեղինակութիւնը չքատել՝ դպրոցը խանգարել է։

4.— Տեղեր կան ուր մարմնաւոր պատիժը արգիլուած է օրէնքով, ուրիչ երկիրներ ալ կան ուր ուսումնական խորհուրդին պատուոյ թիւամբ արգիլուած է այն։ Ուրիչ տեղեր՝ վարժապետայ գիտողութեան ձգուած է, ուստի վարժապետը այնպիսի տեղեր կրնայ գործածել մարմնաւոր պատիժը՝ բանաւոր ձեւի տակ, ինչպէս վերը ըսինք։

5.— Մարմնաւոր պատիժը բնաւ սիրելի բան մը չէ. հասարակայ գաղափարը անոր դէմ է, անոր գործածութիւնը առհասարակ դժգոհութեան պատճառ եղած է. աչակերտներուն և ծնողներուն՝ վարժապետայ դէմ խօսելու տեսիլ կուտայ։ Ասնէն պէտք այն է՝ որ բարկութիւնը կը զրգռէ, ու վարժապետին դգայուններն կը կարծրանան։ Բայց ատոր, չափաւոր գործածութիւնը չափազանցութեան կը տանի, վնասներ կը պատճառէ ու վէճ և կռիւներու տեղի կուտայ։ Հետեւաբար ծեծը միայն բացառիկ պարագաներուն գործածելի է։

6.— Ծեծին վարդապետականը.— Արտօնէ՛ պատժելու իրաւունքը, բայց դգուչացո՛ւր գործածութենէ։ Աչխարհիս բոլոր մանկավարժները այս վարդապետութեան համամիտ են։

7.— Տիպար գպրոցի մէջ տիպար վարժապետին ուսուցչութեան առնը ձիրքական պատիժ պէտք չէ ընաւ։ Միջին գպրոցներու մէջին գաւազանը ուսուցման ասիկա պէտք կ'ըլլայ։

Այն վարժապետները որ բնաւ մարմնաւոր պատիժ չեն գործածելով՝ կարգ ու կանոն կրնան պահել բարոյական զօրութեամբ, գնահատելու են. անոնք լաւագոյն վարժապետներ են։

Ապրին այն ուսուցիչները՝ որոնք ազնուագոյն միջոցներով գպրոց կառավարելու արուեստին տիրացած են։

Երանի՛ այն մանուկներուն՝ որոնք տիպար ուսուցիչներ ունին։

Կ. Պ. ԱՏԱՆԱԼԵԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՉԱՐԻՖԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

Այս սիւնակներուն մէջ, անցեալ չաբթի օր, առիթ ունեցանք խօսելու մեր Գպիրքի թատերասէր կարծուած հասարակութեան՝ թէ Զարիֆեան խումբը կ'արժէ պատուել, քաջալերել և վարձատրել։

Այս կոչը տակաւին անտես անցաւ մեր աղգակիցներուն կողմէ, և մանաւանդ մեր քարափարնակ հայերէն,—յարգելով անչուչտ չատ ցանցառ բացառութիւնները, — որոնք իրենց վրաններուն տակ ամփոփուած կը մնան և չեն զիջանիր ասպարէզ իջնել, որպեսզեւ հայ գերասանական խումբն մը... և հայերէն լեզուաւ ներկայացումի... հետ պիտի ըլլայ իրենց գործը...։

Լէհ, այսքան ալ մնկուսացում, այսքան ալ ինքնամփոփում. բայց եթէ վաղը՝ օտար խումբի մը աջակցելու պէտք զգալի ըլլայ, եթէ օտարներէ հրաւէր մը գայ, պատար մը, քոնէտ մը, պարահանդէս մը, խառերական երեկոյթ մը սարքելու, ա՜հ, այն ժամանակ պիտի տեսնենք ապչահար որ այդ վրաններու տակ քաչուած մեր փափկասուն պարոնները, երբաճաչակ տիկիններն և նազելացուք օրիորդները գտնդազունդ պիտի պատասխանեն իրենց եղած կչռբերան հրաւէրին։

Ինչո՞ւ այսքան արհամարհանք՝ զէպի ինչ որ մերն է և պատիւ՝ զէպի ինչ որ օտարինն է։

Բայց վերջապէս կրնա՞նք ուրանալ մեր հայութիւնը, կրնա՞նք մերժել մեր ազգութիւնը և կը կարծե՞նք թէ աւելի յարգ կ'տանանք օտարներուս առջեւ երբ արհամարհանօք վերաբերուինք զէպի ինչ որ մերն է, մերը, մեր սեպհականութիւնը։

Եւ ով իրաւունք կուտայ մեզի չգաջալերելու Զարիֆեանի գերասանական ընկերակցութեան խումբը. միթէ տեսա՞նք բեմի վրայ, միթէ ներկայ գտնուցա՞նք անոնց ներկայացումներէն ո և է մէկուն. ուրեմն առանց դատողութեան, առանց իրաւունք ըլլալու, առանց մօտէն տեսած

ՄԻՔ. ՆԱՔԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԸ

(ՎԻՇՊ ՇԻՆԱԿԱՆ ՎԱՅԱՏԻՒ)

Ը

Վերջին անգամ մը ևս իրարմէ բաժնուելէ առաջ Պարոն Մինաս մեզ մէկ կողմ քաչեց, և այլևս անձնատուր իր սիրտին յորդումին՝ արտասուալից թրջեց մեր երեսները իր բուռն համբոյրներով և ողջերթ ու երջանկութիւն մաղթեց։

—Կարօ՛, ըսաւ, ահա՛ այլևս քո պարտականութեանդ արդասաբեր դաչտը։ Թուն այլևս ամուսնացած, վաղը ընտանիք մը պիտի կազմես, որ քու և իմ ուպիով մնած ուրիչ չատերու ևս կենդանի օրինակները պիտի հանդիսանան։ Գոհար կին մ'ունես, որ քեզ կը հասկնայ, որ քեզ պիտի ընկերակցի և աջակցի։ Այն օրը երբ ձեր երկսեռ նմանները հարբնելով ըլլան, այդ սերունդը ինձ նմաններուն պէտք պիտի չունենայ այլևս անասալիք քալելու համար...։ Ու մինչ այդ՝ ես քու և քուկիններուդ երջանկութեան ձայնը լսելով ուրախ պիտի ըլլամ։

—Իսկ դո՞ւն, Պարոն Մինա՛ս, մինչ այսպէս մեզ կը թողուս, դո՞ւն ուր։

—Ե՞ս... ըսաւ ան գրեթէ մտախոհ։ Իմ ճամբաս նոյն է, հոս ըլլայ թէ հո՛ն։ Պարտականութեան վիշտ գաչտը ընդարձակ է, իր մչակներուն համեմատութեամբ։ Բէր երթալս ի վերջոյ և ինչ ընելս դեռ որոչ չդիտեմ։ Աւելիս իմ որոչումիս կախուած չէ...։ Բայց ուղիս որոչ է, յատակ նիք մը պիտի կազմես, որ քու և իմ ուպիով մնած ուրիչ չատերու ևս կենդանի օրինակները պիտի հանդիսանան։ Գոհար կին մ'ունես, որ քեզ կը հասկնայ, որ քեզ պիտի ընկերակցի և աջակցի։ Այն օրը երբ ձեր երկսեռ նմանները հարբնելով ըլլան, այդ սերունդը ինձ նմաններուն պէտք պիտի չունենայ այլևս անասալիք քալելու համար...։ Ու մինչ այդ՝ ես քու և քուկիններուդ երջանկութեան ձայնը լսելով ուրախ պիտի ըլլամ։

—Իսկ դո՞ւն, Պարոն Մինա՛ս, մինչ այսպէս մեզ կը թողուս, դո՞ւն ուր։

—Ե՞ս... ըսաւ ան գրեթէ մտախոհ։ Իմ ճամբաս նոյն է, հոս ըլլայ թէ հո՛ն։ Պարտականութեան վիշտ գաչտը ընդարձակ է, իր մչակներուն համեմատութեամբ։ Բէր երթալս ի վերջոյ և ինչ ընելս դեռ որոչ չդիտեմ։ Աւելիս իմ որոչումիս կախուած չէ...։ Բայց ուղիս որոչ է, յատակ

և անկէ զատ ալլևս անհնարին։

«Երթա՛ք բարով, երթա՛ք բարով։»

Մեկնեցանք Արճակու ծովին հիւսիսակողմէն Հասփչատու վրայով Բերկրի, անկէ Արազայի միջէն հայարնակ Աչէնի, Զալուքլուի վրայով անցանք Թիւրքպարսկական սահմանագլուխի լեռներն և Գարանայի միջով, վերջապէս վնց օրերայ տաժանելի ճամբով մը, որ գուն ալ չգացած ըլլալու ես, դեռ երկիւ եկած ըլլալուդ, հոս, վանքը հասանք ու հաստատուեցանք։

Կէօրօն և ուրիչ մը որ ինձ կ'ընկերանային, քանի մը օրէն ետ դարձան, և արդէն նախապէս Աչէնի Հայերէնացի աղաներուն հետ համաձայնած ըլլալով հոն հաստատուելոյան և կէօրօն ամուսնալով քնուելս՝ նորերին հետ, տուն տեղ չփակած, դէպ ազիկ կ'ապրին։

—Եւ դուն, այժմ, Պարոն Տիգրան, գարձաւ ինձ կարօ՛ն, կրնաս տեսնել և դատել մեր ասկի կեանքը։ Նոր եկած տանիս այս դիւղը կարգ մը գաղթականներէ բազկացած, որոնք օրքան ալ Տաճկաստանէն խարտ տարրեր և տմարմաօրէն հանգիստ ու խաղաղ երկրի մը մէջ կ'ապրէին, սակայն նորէն խեղճ ու կրակ վիճակ մը ունէին, ինչպէս Տաճկաստան։ Անոնց մէջ տարկութիւնն ոգին այնքան խոր և զօրեղ արմատ ձգած էր, որ նոր և ազատ պայմանաց մէջ անդամ չէին կրնար և չէին կրցած օգտուիլ, իրենց անհանգիստ կացութիւնը բարւոքելու համար։

«Արդարև Պարսկահայաստանի մէջ հայութիւնը կառավարական մասնաւոր և գիտուններ հալածանքներու ենթարկուած չէ։ Ընդհակառակն թէ՛ ան և թէ դերիչխան խառնութիւնները, ամէն քաջալերութիւններ և գիւրութիւններ ընծայած են և կուտան հայ աչխատասէր և արդիւնաչատ գիւղացին զէպի գիրենք հրա-

ըլլալու՝ ասպարէզն քաշուիլ, ո՛չ, իմիրցաց պատիւ չտեսնելը, այլ ընդհակառակը։

Ո՞ւր են անցեալ տարուան ձրի մուտհամիները, ուր թատերասէր երիտասարդները, ուր ծանր մտան հայ թատրոնի երկրպագուները, սիրահարները, բարոյապէս ու նիւթապէս քաջալերելու եղողները...։

Տեղը՝ թատրոնի տեղը կ'ըսեն չտեսեր. էհ, լա՛ւ, բայց ինչու չեն աշխատիր զոնէ չարաչարիլ և ուրիշի երեկոյները Սբօրթինկի թատերասրահը տրամադրելի ընել Չարիֆեան խումբին, միթէ Սբօրթինկի հայ անդամները այնքան ալ ապիկարթիւն և ձայն չունին այդ սիրուհւոյ վարչական ժողովին մէջ, որպէսզի գոնէ երկու օր տրամադրելի ընեն հայկական համար այդ թատերարանը։

Չարիֆեանի թատերախումբին դէմ անիրաւութիւն մը կը գործէ Իզմիրցի հայը, թո՛ղ ներկայ գանուի ոչ չատ, այլ 1-2 անգամ անոնց ներկայացումներուն և նիւթ արժանի չգտած գանձանք այն քաջալերելեան, որուն արժանի են, էհ, այն ժամանակ ո՛և է խօսք չունինք ասելիքի և ոչ ալ ո՛և է մեզադրանք՝ բացակայելուն համար։

Երեքշաբթի գիշեր խումբը ցանցառ ունկնդիրներու առջև ներկայացուց նշանաւոր Իտալացի թատերագիր Ճէրօլամօ Բօվէտիի տրամը՝ «Բարեկեանները»։

Չարիֆեան, Տիկին Չարիֆեան իրենց ամենալաւ ձևին տուին դրին խաղին մէջ, յուզիչին, սարսռացուցին հանդիսականները, մանաւանդ խաղին վերջին արարուածին մէջ Տիկին Չարիֆեան (Սոֆիա) և (հայրը ձերբազատ) Պ. Չարիֆեան՝ իրենց յաղթականի պահը հիւսելին, երբ որդեկին չնչահղձ, մինչեւ կոյր ճակատագրին համակերպած՝ այդ անարդարին մէջ կարժէր տեսնել Տիկին Չարիֆեանը մատուան զարհուրանքին առջև համակերպելին և Պ. Չարիֆեանը՝ որ իր հիացողներէն, բարեբարածներէն, բարեկամներէն լքուած, անոնց կողմէ հալածուած, արհամարհանքի և կատաղութեան նոպաներէն բռնուած, և միւս կողմէ իր մրակ երջանկութիւնը եղող աղջկան մատուան գիրկը նետուելու համակերպութեան առջև սոսկած, կ'ուզէր մատուան արարողութիւնը կատարել, ամէն ծակ ուծուկ թիմնել, գոցել, և կրակը արծարծել չնչահղձ ըլլալու համար իր միակ ապրելու հաւ. այդ վայրկեանին տէտա անդորը գիմազրելու իր յոյզերուն, իր սրտի ուգանկի փոխարինիներուն կը խանդիտայ. և Չարիֆեանը այս վերջին տեսարանին մէջ կ'արժէր տեսնել։

Այս տիրուր տատամին յետոյ կուգայ զուէչտը «Վարձու կին»։

Շատ սիրուն էր և հրապուրիչ այս զուէչտախաղին մէջ Տիկին Չարիֆեան՝ իր այրն կնոջ գերով, Պ. Չարիֆեան հարուստ ուսուցիչ մը կաչին տակ, ինչպէս նաև Պ. Աւետեան որ իր գերին մէկն էր և ամէն գովեստի արժանի, նմանապէս Պ. Սէտրոնեան որ միշտ իրեն յաջող գերասան մը կը ներկայանայ։

Եւ մտածել որ այս գեղեցիկ տատամը և զուէչտը չատ տանմանաւոր թիւով հանդիսականներ միայն վայելելու բաղդը ունեցան։

Եւ իրաւ նախատինք մ'է այս, որ թէ խումբին հանդէպ, այլ մեզի համար։

Աչգային Անցուդարձ

ԻԶՄԻՐ

Անցեալ 24 Նոյ. Թուականով հետեւեալը գրուած է տեղւոյս Ազգ. Վարչութենան.

«Բազաքիս Հայ ժողովուրդը 22 Նոյ երեկոյեան հաւաքուելով՝ նկատի առած Թագ. Մարշալ Մուրհեդ կազմակերպելու խնդիրը և որովհետև Մարշալոյ բոլոր պաշտօնական ծանրութիւնը առանձին լուսանձնած էր Տէօր Գասպար Մարեանի՝ իր ընկերներուն հրաժարմամբ, Թագային ժողովը վճռեցաւ Թագ. Մարշալը պատուոյ նորոգ ընտրութիւն կատարել յանձնել Տէօրց Գասպար Մարեանի, Կարապետ Մանուկեանի (վաստարան) և Մանուկ Մանուկեանի, որոնց հաւանութիւնն ալ ստացուեցաւ է։

«Արդարև, քանի Մահմանադրական օրինաց՝ թէև տարի էր որ այդ ընտրութիւնը կատարուէր գաղտնի քուէարկութեամբ, սակայն մեր ժողովուրդի թուոյն սակաւութիւնը նկատի առնելով և կարծելով անհամաձայնութիւն երբէք չունենալով միահամուռ ձայնիւ և ազատ կամօք այդ քայլայայտ ընտրութիւնը կատարեցինք և ժողովուրդին կողմէ կը խնդրենք որ բարեհաճիք վաւերացնել այդ արժանաւոր ընտրութիւնը։

«Առդարև, քանի Մահմանադրական օրինաց՝ թէև տարի էր որ այդ ընտրութիւնը կատարուէր գաղտնի քուէարկութեամբ, սակայն մեր ժողովուրդի թուոյն սակաւութիւնը նկատի առնելով և կարծելով անհամաձայնութիւն երբէք չունենալով միահամուռ ձայնիւ և ազատ կամօք այդ քայլայայտ ընտրութիւնը կատարեցինք և ժողովուրդին կողմէ կը խնդրենք որ բարեհաճիք վաւերացնել այդ արժանաւոր ընտրութիւնը։

«Առաջարկեցաք նախորդ Թագական Մորեղոյ տասնամեայ հաշիւները ուչի ուշով քննելով՝ գիտցուեցան արժանի ո՛ր և է կէտ չի նշմարեցինք և գոհ մնացած ենք անոր պաշտօնավարութենէն, և հաշուեցոյցն ալ Պատ. Բաղ. Ժողովոյդ յղկով՝ բան օրինի չեա քննութեան անոր վաւերացումը կը խնդրենք։

«Մնամք խորին յարգանօք Թագային ժողով Սկօփեի.

Նախագահ
Թագային Ժողովոյ
Երիցոր քհնյ. Կամսարական

Ներկայեալ Մարեան, Գէորգ Ճամճեան, Մանուկ Մանուկեան, Կարապետ Մանուկեան, Կարապետ Ճամճեան, Կարապետ Իսթխարճեան, Լիւտն Ասարեան, Յարութիւն Սէմիզեան, Լէզոփէմ Թօփուզեան, Աւետիս Աւետեան, Մեսրոպ Մեսրոպեան, Օվիկ Վարդանեան, Մինքայէլ Սկիւլեան, Մելքոն Մելքոնեան։

Տեղական Լուրեր

ԿՈՒՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ որոշած է որ առաջիկայ Յուբիլեան Պայրամի առթիւ մուխլուկներ բոլոր ոչխարներու մորթերէն պոյտած հատուկը չտաիացուի օսմ. նաւտաորմին և նպատակ եղած հանգանակութեան։ Այս որոշումը հետապրաւ հպարտացած է նահանգիս ամէն կողմերը։ Ինչպէս յայտնի է, Սկտրնի նահանգին տիրող մորթերուն գինը տասը հազար ոսկւոյ գումարի մը կը հասնի. այս պատահական գումարը ոսկի առաջ, այլևնորն Համիտի օրով ամէն տարի Հիճազի երկախուզիչին անունով արտայ Իզգէլմէն և ուրիշ սրինկներու դրոշակը կը մանէր, բայց հիմայ այլևս անցած են այդ տարաւորի օրերը և առաջին անգամ ըլլալով է որ մորթերէ պոյտած հատուկը կը յատկացուի ուղղակի հայրենիքի օգտին ծառայող բաւարար նպատակի մը։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՆԱԻԿՐՆԵՐ

ԳՈՐԳԵՐ

Ամենէ գեղեցիկ նաւերը զոր տեսերու առթիւ կրնան նաւիրել, անմիսթեիորեն գեղեցիկ գորգ մ'է։

Տեւական յիշատակ մ'է, քաղաքակրթեալ պիտանի, որ հանգստատեղիան կ'ծառայի եւ որ միանգամայն պերճանք մ'է։ Քանի Թուանինց հանգոս ախճատէ մը, տեսիլատի, փափաքելի է, ինչպես որ քանիարժէք գորգ մը կ'նպարտացնի գորգերու սիրահար մը։

Ահաւասիկ նաւիրելիք կաղանդեղիին տեսակը, որու ընտրութիւնը կարելի է ընել դիմելով THE ORIENTAL CARPET MANUFACTURERS LTD.*ի։*

ԹՂԹԱՏԱՆ և հետագրատան տեսչութենէն ծանուցուած է թէ նոյն հաստատութեան մէջ կատարուած նոր կազմակերպութեան հետեւանքով՝ հետագրի և նամակի ցրուիչներու ամսականներուն վրայ պոնացուցիչ յաւելումներ եղած են, հետեւարար այս վերջինները այսուհետեւ ո՛ր և է իրաւունք չունին իրենց տարած նամակի կամ հետագրի տէրերէն պահանջելու, և եթէ ասոր հակառակ չարժին, հետագրի կամ նամակի տէրերը պարտաւոր են անմիջապէս անոնց անունը հաղորդել նամակատան և. հետագրատան տեսչութեան։

ՁԱՔԱՐՃԱՅԻ կողմէ ասկէ առաջ հաստատեալ Բիւտճէտ պէտի հետ սահմանուած ոստիկան-պահնորդներուն կարօտ ընտանեաց կիսատնական ոսկի յատկացնել որոշուած էր տեղւոյս կառավարութեան կողմէ. բայց որովհետեւ այդ գումարը կ. Պոլսէն պիտի գայ, մինչեւ այն ատեն միւնալ ընտանիքները թշուառ վիճակի մէջ չի ձգելու համար, կուսակալ Մահմուտ Մուխթար պէյ առաջին քսան ոսկի դրկելով բաժնել տուած է անոնց մէջ։

ՀԱՆԵՒԱՅԻՆ երկրաչափ Պարգև Էֆէնտի Թրէզ գացած է՝ տեղւոյն ճանչնալի հանքերը ակռ անցնելու և քննելու համար։

ՏՈՒՐԲԵՐՈՒԻ հաւաքչութենան պաշտօնը ստանձնելու համար ամսական չորս հարիւր ղրուչով երկու հնծեալ հաւաքիչ և երեք հարիւր ղրուչ ամսականով երկու հետեւակ հաւաքիչներ կը խնդրուին. փափաքողները կրնան դիմել տրոց գանձման յանձնաժողովին։

ՄԱՆԻՍԱՅԻ մէջ մինչեւ հիմայ եօթը հոգի միայն ծաղկահատ բանուած են, հետեւաբար անոնցի և չափազանցեալ են նոյն քաղաքին մէջ ծաղկի հիւանդութեան ստատիստիկ մասին տարածուած լուրերը։

— Նոյնպէս Գրքքաղաքի համար, ծաղկի հիւանդութենէն բոլորովին անհետացած ըլլալով հանդերձ, չորս հարիւր պատուաստի խոզուակ խնդրուած է։

ԵՒԿՐԱՇՈՒՐԻ երեք թեմի ցեղաւիներ զղայուհեան առջի օր քաղաքիս մէջ։

ԲՈՒՆԹԱՅԻ կողմը ծովէն հանուած է ժօրճ Սանտաքի անուն ձկնորսի մը դիակը։ Լուսնտուելեան նոպայի մը մէջ տարտարող մարդը ծովը ինկած և խեղդուած է։

ՍԱԼԻՀԼիի մօտ Արապ ելեւրիւք ազնուական մը իր փայրը Սիվէն լսպանած է՝ այս վերջինին չորս տարիական ազջկան աչքերուն առջև, զոր ոճրագործը գաշտին մէջ իր գոհին դիակին քով թողլով խոյս տուած է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 Դեկտ.— Օսմ. Մորվըդարանի երկուշան նիստը պէտք է նկատուի իբր մէկ յաղթանակը կառավարութեան և Երեսփ. Ժողովի մեծամասնութեան, որ ընդունեց թէ կառավարութիւնը իրաւունք ունի մենաշնորհներ տալ՝ առանց Մորվրդարանին հաւանութեան՝ երբ տրուած մենաշնորհները որ և է չարաբերութիւն չունին պիւտճէին հետ։ Վարչապետը վաւերացնելու խնդրելով, 45 ի դէմ 168 ձայնով ստացաւ գայն։

ՆՈՅՆ.— Եւրոպայի գանազան մայրաքաղաքներէն կը հետագրեն թէ Լիմնի խնդրոյն մէջ Հիլմի փաչայի տարած յաղթանակը գոհունակութիւն պատճառած է։ Միայն գերմանացիները դժգոհ մնացած են։

ՁԱՐԻՖեԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ այս գիշեր կը ներկայացնէ Յ. Պարոնեանի ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ 3 արարուածով և չատ չատ սիրուն և զուարճալի նահատակ զուէչտ մը, ՎԱՐՁՈՒ ԿԻՆԸ, գին առնուերու Ա. կարգ. 10 ղրչ. Թուաւոր, Բ. կարգ, 5 ղրչ.։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԱԿ 2/15 ԴԵԿՏԵՄ. 1909

ԲԱՄՊԱԿ

		Ակիւրէ
Լիվըրուլ	Ցուն. Փետր.	7 93
	Մարս Ցունիս	8 02
Նիւ-Եօրք	Ցունիսար	14 94
	Մարս	15 57
	ՍՈՒՐՃ	
Լոնտոն	Մարս	33/3/8
	ՇԻԼԻՆԳ	
»	Դեկտ.	12/6
	ՅՈՐԵՆ	
Լիվըրուլ	Դեկտ.	7/8$^{7}/_{8}$

ԳՈՐԾԱԿԱՒԼՈՒԹԻՒՆ

Ուսմըրլի «Դաչինք»ի գործակալներն են Տիարք Յակոբ Պէրպէրեան և Ալէքսան Պիլէզէրեան, որոնց կրնան դիմել փափաքողք մերքերը առաքելու և բաժանորդագրուելու համար։

Կարօն գոհ նայուածք մը ձգեց իր չուրջը։

Արեը չատանց մար մտած էր, չատանց անոր վերջին ճառագայթները թուրքաբարակական լուռնց ետեւը ծածկուելով, իրենց երկար և մութ չուքը տարածած էին Ձորակին հանդիպակաց կողերուն վրայ, որ երթալով խանձրացած, գիշերուայ խաւարին մէջ, հանդստեան անդորը վերմակով ծածկած էր ամենուրեք։ Մօտակայ բլուրները այլևս սեւ սեւ չեղջակտուրաբ նմանութիւն առած էին, ուր աչքերնիս անյայտացած հետաքր լուռները, ինչպէս և Արարատը իր ալեւոր գլխգագաթներովը։

(Շարունակելի)

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ

Ստեփան Իփլիքճեան

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Սաացած ենք Մարան եղանակին նոյնպէս վերջին նորաձեւութեան տեսակները ուրախալի գլխաւորներն են՝

Բրդեղէն. *Տըրա ամպոն -- Diagonale -- Satin Directoire սոքօյա քազմիրներ — echa .tung կրկի — և գոնտուր-քարաքտոլ վիկլա ֆանելա և այլն։*

Պօնէթըրի. *Ֆանելա, քալսօն, գուլպայ Combination, Wolsey գործատան — քօլա, օ, փուկապ — Jerseys, բիճամա — կլարը (mo — Պուա-մուչանտա, պատրաստ սաքօներ և այլն։*

Ձեռնակներէն. *Ջանազան Horrockses Mill r et Co խոսաներ, Գլանքակ, խալըներ, սեզոնի բլուչ ծածկոյներ -- couvertures de voyages և այլն։*

Մէրսէրի. *Ձեռնոցներ բոլոր և կոչիկ (Dent Allroff te co) սանար, գօտի, քօլօ նիա, օճառ, Wonderful (Paris C. B. Rocca) և ուրիշ զանազան հատկէններ— կանանց վերջին (Peter Pan) ի օգտին ներ և.*

Ամեն երկուշաբթի օրեր կտորոտանք կը ճախսուին։

150—106 ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՊԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՊԷՏՔ Է ԸԼԼԱՑ ԱՆԺԽՏԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ՄԸ

ՄԷԿ ԲԱՌՈՎ. *Թէ որքա՛ն ապահովագրութիւնը պէտք է ըլլայ ապահովագրեալին ի նպաստ*

ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ՈՐ ԱՊԱՀՈՎԷ

Որ ապահովագրէ պատերազմի վտանգը առանց ուրիշ վճարումի։
Մահուան պարագային 100 % չափաքանակ ի վերայ։
Որ ապահովութիւնը ԸՆԻՄՆԵՐՈՒՆ վրայ ՍԱՌԱՉԻՆ ՏԱՐիՆ սկսելով։

Որուն մէջ նշանակուած է ապահովագրեալ բլլան
- Փոխադրութեան արժէքներ
- Կանխիկ գումարներու արժէքը
- Ապահովագրութեան ընթացքին չարաշահումը վճարումէն վերջ։
- Ապահովագրութեան արժէքը։

Որ երբեք չի պահպրի արժէք ունենալէ վճարումներու պատասխանով։
Որ ներկայացնէ միայն պիտի թիւններ չարմարելով ապահովագրեալին պէտքերուն։

Որ ամէն տեսակ պիտի թիւններ տայ, մանրամասնութեամբ նպաստակցելով նոյնն մասին։
- Կանխիկ դրամով։
- Վճարումէ վերջ ապահովագրութեամբ։
- Ցկեանս եկամուտներով։
- Եւ միանգամայն այս բոլոր առաւելութիւնները մանաւանդ կերպով։

Այս տիպար ապահովագրութիւնը իրագործուած է

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆՅԱՆԳԱՑ "ԷՔԻԹԱՊԼԸ,,ԻՆ ՆՈՐ ԲՕԼԻՍՈՎԸ

Որու երաշխաւորութեանց գումարը կ'անցնի	2 ՄԻԼԻՈՒՆ	500 ՄԻԼԻՈՆ *Ժրանքի*
Եւ որու վճարած գումարը ապահովագրեալներու շահ աւելի է	3 »	500 » » է

Նոր պայմանագրութիւնն օրինակը և ամէն տեսակ տեղեկութիւններ չանալ ամբնդունելու մասին, դիմումէ կը դիմուին փափաքողներ նոյն դիմին իրենց ընդհանուր գործակալներուն։

150—23 Լ· և Լ· ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԴԻՄԵՑԷՔ "ԷՔԼԻՐ,,Ի

Եղանակին յարմար ներքեւ գնելու, ամառ, ճաշակաւոր, տոկուն։

Լինքրեանցներ, Գաւազաններ,

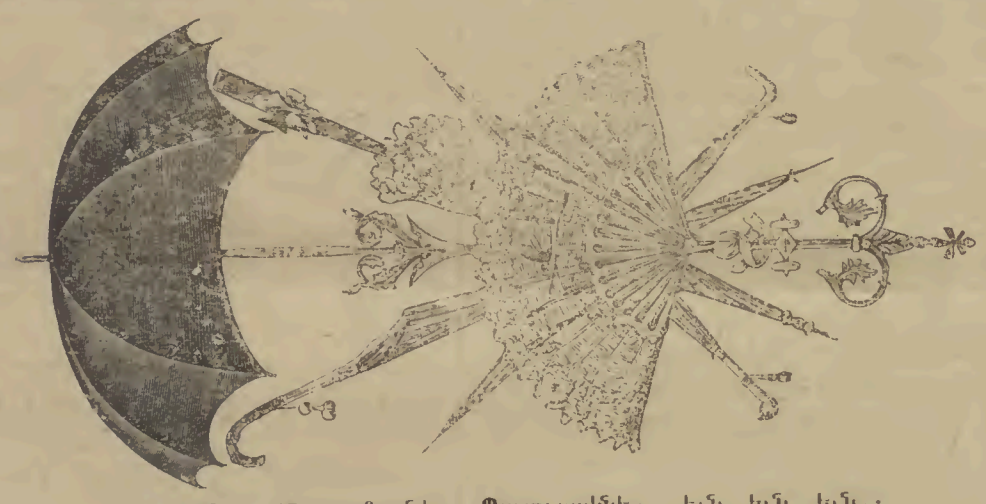

Հաստիկներ, Մուշամպաններ, Պայուսակներ, եւն. եւն. եւն.։

150—34 Հասցէ՝ ՅԱԿՈԲ ՊՕՍԹԱՆՃԵԱՆ — Շիշլիքիւք — ԻԶՄԻ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD Ի

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՋ 1782Ի ՆՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ	Ա. Ո. 4.500.000
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ	» » 1.500,000
ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱՐԻՆԸ ՍԻԵԼԻ ԲԱՆ	» » 45,000,000

Այս հանրածանօթ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ չէնքեր, ապրանք կարասիք, կեանք նպաստաւոր պայմաններով։

ԱԶԳԻՐԻ ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

150—97 Լ· և Լ· ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Ձեր նորկի Կոստանդ Սիւրիասան Ֆէյրմանէ Պիւ 9—13

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1720ին Ի ԼՕՆՏՈՆ

Դայր ընկերութեան	Ա. Ո. 5,000,000
Վճարեալ Ապահովագրեալներու	» » 42,000,000

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ.— *Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կալուածք, կարասիք, ապրանք, նպաստաւոր պայմաններով։*

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ.— *Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ, Ամրողջ կեանքի տեղութեան իրայ, ինչպէս ապահովագրութիւնք, Ընկերութեամբ ապահովագրութիւն են. են. ։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել՝*

Կ· Ո· ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ ՓՈՆիՉ պատուիրակ

Ս· ՈՒԻՔՋOԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ընդհ· գործակալներ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ՔԱՄԷԼԻԱՔ

(Նախորդ Սաւարիէն)

ԵՒ

ՄԱՍՆԱՁԻՒՂ ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 33

Վաճառատունս մէջ կը պահուին ամէն ճաշակի յարմար ապրանքներ։

Ջմռնային յատկապէս նպատակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ ապրանք, որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամէն նրբաճաշակները։

Գիներու անհամեմատ ժամնութիւնը, ապրանքներու տոկունութիւն անմրրոյկ են։

Այցելեցէք անպատմ մը ՔԱՄԵԼԻԱՑԻ Վ· ճառատունը համոզուելու համար։

150—106 ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

ԳԱԼՓԱՃԵԱՆ ԵՒ ԿԻՒՐԻՆԼԵԱՆ

Ի ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Պատիւ ունինք յայտարարել մեր արդոյ յաճախորդաց թէ՝ 11 Հոկտ. 1909ի սկըսած, մեր վաճառատունց մէջ իրենց տրամադրութեան տակ պիտի ունենան նորաձեւութեանց հետեւեալ ժուրնալները։ Ինչպէս՝ Le chic, L'Elite, Robes de al, La couturiere parisienne, La Tailleuse de Paris, Les loises de la saison, Façon Tailleur, tAlbum de louses, Jupes Nouvelles, Modes d'Enfants և Lingerie Parisienne etc. etc.

Մանիֆաթուրայի պարծին տեսակ պաշտօնեաներ կ'ուղուի դիմել վերոյիշեալ վաճառատունը։

150—66

ԲԱԲԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Վաճառատունս մէջ կը ծախուին ամէն տեսակ ճաշակաւոր և եւրոպական ապրանքներ։

ՁԱՐՈՆԱԿԱՆ Ցախճապակիէ բեյի ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ապսաներ Մէջտախտայ բաշկինակներ, վզնոցներ, Տուփեր, Խոզանակներ եւն.

ՄԱԶԱՒԱԹԻ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԹԷՅԸ

ԵԴԻՊՈՍԱՑԱՆ ընտիր ապրանքներ, Գուլպաներ, Թաշկինակներ, Օձիկներ, Փողկապներ, Շապիկներ եւն. եւն.։

Ճաշակաւոր եւ աժան։ 150 90

ԹՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ս. ԲԵՐԶՈՒՐԿ

Դրամագլուխ ամբողջութեամբ վճարած	Ֆր. 10,666,660
Պահեստի գումար	» 187,322,000
Ապահովագր. վճարեալ	» 581,115,000
Ապահովագրին և գլխաւճար 1908 ընդունուած	» 83,232,000

Ապահովագրութիւն՝ Կրակի դէմ, Փոխադրութեանց դէմ, Կեանքի համար, Աւելի տեսակ արկածներու դէմ, Ճանապարհական ամէն։ վտանգներու համար գրեան եւն. եւն.։

Տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. ներկայացուցիչներուն

ՄՕՐՈՒԻՔԵԱՆ ԵՒ ԲԱՆՏԱԼԻՕՆ

150—48 *Բասաժը Եուսուֆ* 14

ՍԻԿԱՌԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

Փնտռեցէք ամեն տեղ առողջապահական սիկառէթի թուղթը որ իր տեսակին մէջ միակն է ծխախոտի իրրև անվնաս թուղթ «Ցիչատակ Հայաստանի» անունով։

Միակ կեդրոնատեղի Զ. Սիմոնաքեանի մօտ, Սէվրի խան թիւ 7.

100—14

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂՍՐԱՆ

ՋԱՐԹԱՀ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ

Հայոց թաղ — Բէյիտիէ ճատտէսի

Կեդրոնական դեղարանը գովեստի պէտք չունի, ծանօթ է արդէն բոլոր Իզմիրի։

Թարմ և անխարդախ դեղեր, պատրաստութիւնը արագ և կարևորը աժան։

Հոն կ'յաճախեն ախտաւոր բժիշկներ։

150—90

CHAPELLERIE DE LUXE

NICOLAS A. NEGREPONTE & Co

ՆԻԳՕԼԱ Ս. ՆԷԿՐՕՊՈՆԹ ԵՒ ԸՆԿ.

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Թ. 116

ԻԶՄԻՐ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵԾԱՓԱՌԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՓԱՌԱՆԱԿ

Գլխարկներ, Գասքէթներ, Գաւազաններ, Վզնոցներ, Թևնոցներ, Կոճակներ, Գուլպաներ, Մերսակապեր, Խոզանակներ, Թաշկինակներ

ևն. ևն. 100 —100